

Sygn. akt I C 983/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Jacek Głowacz

Protokolant: st. sekr. sąd. Wojciech Charciarek

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2018 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa-Wojskowej Komendzie Uzupelnień w Ł. oraz

Skarbowi Państwa-Dowódcy (...)Bazy Logistycznej w K.

o zapłatę

1) oddala powództwo;

1) nie obciąża powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego i jego jednostki organizacyjne;

2) nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa-Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi;

3) przyznaje i nakazuje wypłacić przez Skarb Państwa-Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi na rzecz adw. M. K. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w Ł. przy ul. (...) lok. 8 kwotę 2.952 (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa) zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Sygn. akt I C 983/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 16 stycznia 2017 r. powód M. B. (1) wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa-Wojskowej Komendy Uzupelnień w Ł. kwoty 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez powoda w związku ze zdarzeniem z dnia 13 września 2016 r. Uzasadniając to żądanie podał, że w dniu 13 września 2016 r. na terenie Jednostki Wojskowej 1530 R. podczas odbywania przeszkolenia wojskowego w pełnym umundurowaniu poczuł się słabo, dostał silnej gorączki i zasłabł. Na przeszkolenie został skierowany bez przeprowadzenia badań. Pełnomocnik powoda wniósł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu. /pозew- k. 2-3/

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, kwestionując zarówno samą zasadę, jak i wysokość roszczenia oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Podniósł zarzut braku własnej legitymacji biernej, gdyż prawidłowym do reprezentacji Skarbu Państwa w niniejszej sprawie jest Dowódca (...) Bazy Logistycznej w K.. Pozwany wskazał, że jak wynika z treści pozwu powód wiąże swoje roszczenie z powołaniem go na ćwiczenia żołnierzy rezerwy, a zatem z realizowanym przez Wojskowego Komendanta Uzupelnień zadaniem z zakresu administrowania rezerwami

osobowymi. Pozwany zatem wniósł o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Dowódcy (...) Bazy Logistycznej w K.. /odpowieź na pozew- k. 29-32/

Postanowieniem z dnia 22 marca 2018 r. Sąd uzupełnił reprezentację Skarbu Państwa w ten sposób, że Skarb Państwa jest reprezentowany przez Wojskową Komendę Uzupełnień w Ł. oraz Dowódcę (...) Bazy Logistycznej w K.. /postanowienie- k. 96/

W piśmie procesowym złożonym po przekroczeniu terminu na złożenie odpowiedzi na pozew Skarb Państwa-Dowódca (...) Bazy Logistycznej w K. wniósł o oddalenie powództwa w całości, kwestionując zarówno samą zasadę, jak i wysokość roszczenia oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Pozwany wskazał, że roszczenie powoda jest bezpodstawne. Powód nie udowodnił że w wyniku zdarzenia z dnia 13 września 2016 r. nastąpiło pogorszenie się jego stanu zdrowia, nie doszło u niego do żadnego uszczerbku na zdrowiu. Pozwany nie wywołał i nie przyczynił się w jakikolwiek sposób do zdarzenia z dnia 13 września 2016 r. /pismo- k. 150-154/

W dalszym toku procesu strony popierały zaprezentowane stanowiska.

Sąd ustalił:

Powód został powołany do odbycia ćwiczeń wojskowych w ramach służby rezerwowej w (...) Bazie Logistycznej oddział w R., z terminem stawiennictwa w dniu 12 września 2016 r. Przeszkolenie miało trwać do dnia 15 września 2016 r. Kartę powołania na te ćwiczenia odebrał w (...) w Ł. w dniu 2 czerwca 2016 r. /wyciąg z rozkazu dziennego- k. 36-39v; karta powołania- k. 40-41/

Powód stawiał się w jednostce i przystąpił do odbywania ćwiczeń. Powód nie był kierowany na dodatkowe badania, ponieważ został zakwalifikowany do kategorii A jako zdolny do służby wojskowej.

W drugim dniu pobytu w jednostce, tj. 13 września 2016 r. było słonecznie i panowały wysokie temperatury. Żołnierze odbywali ćwiczenia w terenie leśnym, w trakcie których na bieżąco zapewniano im butelkowaną wodę do picia. Po zakończeniu ćwiczeń, powód przebywając na terenie stołówki zaczął odczuwać bóle głowy i nudności. Wystąpiła u niego również gorączka, wymioty oraz osłabienie. Powód wyszedł na plac przed stołówką i zgłosił przełożonemu, że źle się czuje. Wyznaczeni żołnierze zaprowadzili powoda do znajdującej się w pobliżu jednostki straży pożarnej, gdzie udzielono powodowi pomocy przedmedycznej i podano mu tlen.

Następnie powód został przewieziony do szpitala w B., gdzie przebywał na obserwacji do dnia 14 września 2016 r. z rozpoznaniem omdlenia i zapaści. /karta powołania- k. 40-41; zeznania powoda- k. 92 w zw. z k. 115-116; pismo komendanta- k. 97; karta informacyjna- k. 4/

Tomografia komputerowa głowy wykonana w dniu 13 września 2016 r. wykazała m.in.: artefakty z utwardzania wiązki utrudniające ocenę dołów środkowego i tylnego czaszki, przyśrodkowo w prawym środkowym dole czaszki hiperdensyjny obszar o szerokości około 8 mm i hipodensyjny obszar podkorowy w lewym płacie czołowym o wielkości około 17 x 12 x 5mm mogący odpowiadać zmianom stłuczeniowym. Stwierdzono także obecność jamki rozwojowej lub poudarowej wielkości około 5 mm w okolicy prawego jądra soczewkowego oraz drobne hipodensyjne zmiany naczyniopochodne obustronnie w okolicach wysp. W badaniu tomograficznym z dnia 14 września 2016 r. nie stwierdzono cech świeżego krwawienia. /karta informacyjna- k. 5/

Powód został zwolniony z odbywania dalszej części ćwiczeń. Samodzielnie wrócił do domu, jednak czuł się źle i był osłabiony przez kilka dni. Otrzymał skierowanie do neurologa i neurochirurga. Wykonywane badania (w tym badania rezonansem magnetycznym) nie ujawniały odchyień od normy, pomimo to powód uskarżał się na nawracające bóle głowy. Powód obecnie wykonuje zawód fizjoterapeuty. /dokumentacja medyczna- k. 46, 72-74, 108; zeznania M. B. (2)- k. 93-94; zeznania powoda- k. 115/

Z punktu widzenia neurologii u powoda - poza skoliozą w odcinku piersiowym kręgosłupa, ograniczeniem ruchomości kręgosłupa piersiowo-lędźwiowego (bez związku z przedmiotowym zdarzeniem) - nie stwierdza się jakichkolwiek objawów ogniskowych uszkodzenia układu nerwowego.

Powód w związku z wypadkiem z dnia 13 września 2016 r. nie doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu. Ekspozycja na trudne warunki klimatyczne w czasie ćwiczeń wojskowych nie spowodowała zmian organicznych w układzie nerwowym, ale przemijające zaburzenia pod postacią m.in. bólów głowy, osłabienia i omdlenia. Analiza treści dokumentacji medycznej załączonej do akt sugeruje, że zgłaszane przez powoda samoistne bóle głowy o charakterze napięciowym mogą być reakcją na stres związany z przedmiotowym zdarzeniem (potęgowany dodatkowo koincydencją nowotworów w rodzinie) i w takim kontekście należałoby rozpatrywać ewentualny uszczerbek na zdrowiu. W tabeli uszczerbków nie ma adekwatnego punktu dotyczącego w/w problemu. Najbardziej zbliżonym punktem odniesienia jest pkt 10a (mimo, że powód nie doznał urazu czaszkowo-mózgowego).

Powód w ciągu pierwszych 7 dni po przedmiotowym zdarzeniu wymagał pomocy osób trzecich. /opinia biegłego neurologa - k. 65-71/

Z punktu widzenia psychologii M. B. (1) nie doznał uszczerbku na zdrowiu. Głębokość i obszar obecnych negatywnych doznań (po zdarzeniu) są ściśle związane z pierwotną strukturą osobowościową badanego, ale nie mają wymiaru klinicznego. Stwierdzone w badaniu psychologicznym objawy negatywne emocjonalnie są efektem zmniejszonych zdolności dostosowywania się i adaptacji (cechy niedojrzałości społeczno - emocjonalnej). Badany realizuje się obecnie w różnych rolach społecznych, z satysfakcją i sukcesem (np. zdobycie pracy).

Niepokój budzi stan zdrowia opiniowanego i jest to dla niego źródło negatywnych emocji; brak jednoznacznej diagnozy zwiększa niepokój. Natomiast efekt ujawnienia przykrych objawów jest kojarzony ze zdarzeniem z dnia 13 września 2016 r.

W aspekcie psychologicznym powód nie wymaga pomocy innych osób w związku z następstwami zdarzenia z dnia 13 września 2016 r. Rozważenia wymaga kwestia leczenia psychiatrycznego w postaci niwelowania napięcia emocjonalnego. /opinia biegłego psychologa - k. 81-86/

Z punktu widzenia psychiatrii zdarzenie z dnia 13 września 2016 roku nie skutkowało obecnością zaburzeń psychicznych, mogących być podstawą do oceny wystąpienia uszczerbku na zdrowiu z przyczyn psychiatrycznych. /opinia biegłego psychiatry- k. 105-107; opinia uzupełniająca biegłego psychiatry- k. 159/

Powyższy stan faktyczny jest niesporny. Strony prezentują jedynie odmienne zapatrywania w kontekście oceny prawnej ujawnionych faktów.

Postanowieniem wydanym w dniu 22 marca 2018 r. Sąd ze względów gwarancyjnych i celem wyeliminowania ewentualnych wątpliwości uzupełnił reprezentację Skarbu Państwa w ten sposób, że oprócz Wojskowej Komendy Uzupełnień w Ł. (odpowiadającej za powołanie powoda na ćwiczenia) reprezentuje go Dowódca (...)Bazy Logistycznej w K. (odpowiadający za organizację ćwiczeń). Reprezentacja Skarbu Państwa przez dwie jednostki organizacyjne, z funkcjonowaniem których wiąże się roszczenie powoda wyklucza zaistnienie ryzyka nieważności postępowania.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 25 października 2018 r. Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanego Skarbu Państwa-Dowódcy (...)Bazy Logistycznej zgłoszone w piśmie procesowym złożonym po upływie terminu na złożenie odpowiedzi na pozew. Odpowiedź na pozew tej jednostki organizacyjnej nigdy nie wpłynęła do Sądu pomimo uprawdopodobnienia jej nadania (k. 128-131, 142). Pismo to złożono jako załącznik do kolejnego pisma procesowego (k. 150-154). Wnioski dowodowe w nim zawarte były zatem spóźnione, a biorąc pod uwagę dotychczasowy wynik postępowania dowodowego (brak wykazania przez powoda przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa) ich realizacja prowadziłaby tylko do dalszego nieuzasadnionego przedłużenia postępowania. Mając to na uwadze Sąd

oddalił wnioski o przeprowadzenie dowodów z dalszych dokumentów i zeznań świadków (sam pozwany na rozprawie cofnął wnioski o przesłuchanie niektórych świadków, tj. C. B. i A. S. – k. 164).

Sąd zważył:

Powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 417 § 1 k.c., za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Stwierdzenie obiektywnej odszkodowawczej Skarbu Państwa wymaga łącznego wykazania przesłanek w postaci niezgodności z prawem ich działania lub zaniechania, a także szkody oraz istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem lub zaniechaniem i wystąpieniem szkody. Przesłanka bezprawności ujęta w art. 417 § 1 k.c. oznacza niezgodność działania lub zaniechanie z konstytucyjnie rozumianymi źródłami prawa.

Zgodnie z art. 55 ust. 1 pkt. 1a w zw. z art. 59 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1459), obowiązek służby wojskowej polega na odbywaniu ćwiczeń wojskowych m.in. przez żołnierzy rezerwy, którzy są wówczas żołnierzami w czynnej służbie wojskowej. Powołana ustawa, ani rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 czerwca 2015 r. w sprawie ćwiczeń wojskowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 950) nie przewidują szczególnego trybu udzielania pomocy przedmedycznej i medycznej.

W niniejszej sprawie, pomimo przeprowadzenia wszystkich dowodów zgłoszonych przez powoda, nie zostały wykazane jakiegokolwiek przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Powód nie wykazał, aby określone działanie lub zaniechanie osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie ćwiczeń wojskowych było niezgodne z prawem, jak również nie wykazał poniesienia szkody niemajątkowej (krzywdy), która pozostawałaby z nim w adekwatnym związku przyczynowym.

Brak jest dowodów na to, że sposób organizacji ćwiczeń i ich warunki przyczyniły się do złego samopoczucia powoda, w szczególności aby zapewnione im mundury były nieodpowiednie do służby w upalne dni.

Żołnierzom w trakcie ćwiczeń zapewniano wodę pitną, a także posiłki. W czasie pobytu na terenie stołówki powód poczuł się źle, a obecni w pobliżu żołnierze niezwłocznie zaprowadzili go do pobliskiej jednostki straży pożarnej, gdzie mogła być mu udzielona pierwsza pomoc (powodowi podano tlen). Następnie powód został przewieziony do szpitala. Co istotne, ani wówczas, ani w toku postępowania nie ustalono jednoznacznej przyczyny stanu powoda. Powód został zwolniony z odbywania dalszej części ćwiczeń, a ze szpitala samodzielnie wrócił do domu. Powód sygnalizował, że czuł się źle także podczas podróży, jednakże Skarb Państwa nie miał wpływu na termin wypisania powoda ze szpitala, ani na zakres zaleceń lekarskich.

Zdarzenie nie skutkowało dla powoda uszczerbkiem na zdrowiu. Co do negatywnych doznań (w szczególności okresowego osłabienia i nawracających bólów głowy) brak jest jednoznacznych przesłanek faktycznych i dowodowych do powiązania ich ze skutkami zdarzenia. Nie potwierdził tego jednoznacznie żaden z biegłych sądowych.

Zgromadzony materiał dowodowy nie dostarczył więc podstaw do stwierdzenia, że Wojskowa Komenda Uzupełnień lub jednostka wojskowa, w której przebywał powód w okresie wskazanym w pozwie, dopuściły się naruszenia przepisów prawa skutkującego wyrządzeniem mu krzywdy.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje na incydentalny charakter zdarzenia stanowiącego zdarzenie losowe.

Sąd rozważał także możliwość roszczenia powoda na gruncie zasady słuszności. Zgodnie z art. 417² k.c., jeżeli przez zgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej została wyrządzona szkoda na osobie, poszkodowany może

żądać całkowitego lub częściowego jej naprawienia oraz zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, gdy okoliczności, a zwłaszcza niezdolność poszkodowanego do pracy lub jego ciężkie położenie materialne, wskazują, że wymagają tego względy słuszności. Ostatecznie Sąd ocenił, że nie zaistniały podstawy do zastosowania powołanego przepisu. Powód na skutek zdarzenia nie stał się np. inwalidą, nie popadł w skrajny niedostatek. Co istotne, powód dysponował możliwością zgłoszenia zdarzenia jako wypadku związanego z służbą wojskową na podstawie ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1950), o czym był pouczany również w toku procesu. Powód z tych uprawnień nie skorzystał.

W kontekście powyższych uwag powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego mając na uwadze charakter sprawy dotyczącej szkody osobowej oraz brak możliwości przewidzenia przez powoda wyniku postępowania dowodowego.

Wobec treści art. 113 ust. 1 i 4 u.k.s.c. oraz faktu zwolnienia powoda od kosztów sądowych, nieuiszczone koszty sądowe obciążają w całości Skarb Państwa.

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1184) w zw. z § 8 pkt 5 w zw. z § 4 ust. 1-3 rozporządzenia MS z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.) Sąd przyznał i nakazał wypłacenie przez Skarb Państwa na rzecz pełnomocnika powoda z urzędu kwoty 2.952 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.